

## คำกล่าวสดุดีพระบิดาแห่งการสหกรณ์

**ของ**

## อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์

พิธีวางพวงมาลาสักการะพระอนุสาวรีย์ พระบิดาแห่งการสหกรณ์ไทย

เนื่องในวันสหกรณ์แห่งชาติ 24 กุมภาพันธ์ 2557 เวลา 08.30 น.

๒ ๑ พ ๔ จ ๑

..... มี

ความยินดีเป็นอย่างยิ่ง ที่ผู้บริหาร บุคลากรมหาวิทยาลัยแม่โจ้ และชาวสหกรณ์ทุกท่าน ได้มารวมพลังโดยพร้อมเพรียงกัน เพื่อแสดงถึงมุทิตาจิตและกตัญญู ตลอดจนการน้อมรำลึกถึงพระกรุณาธิคุณ ในพระราชวรรังค์เธอ กรมหมื่นพิทยาลงกรณ์ พระบิดาแห่งการสหกรณ์ และเผยแพร่พระเกียรติประวัติ พระอัจฉริยภาพของพระองค์ ซึ่งได้รับการยกย่องว่าเป็นพระบิดาแห่งการสหกรณ์ จึงขอนำพระประวัติย่อมากล่าวโดยสังเขปดังนี้

พระราชวรวงศ์เธอ กรมหมื่นพิทยาลงกรณ์ พระนามเดิม คือ **พระองค์เจ้ารัชสีแจ่มจรัส (ตันสกุลรัชสี)** ทรงเป็นพระโอรสในกรมพระราชวังบวรวิไชยชาญ รัชกาลที่ 5 และเจ้าจอมมารดาเลี่ยม (เล็ก) ประสูติเมื่อวันที่ 10 มกราคม 2419 ทรงเข้ารับการศึกษาวิชาภาษาไทยและภาษาอังกฤษในโรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ ทรงมีความรู้แตกฉานทางด้านอักษรศาสตร์ ทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ ทรงเป็นนักหนังสือพิมพ์ นักประพันธ์ และกวีที่สำคัญพระองค์หนึ่ง ทรงนิพนธ์งานเขียนไว้มากมาย ทั้งร้อยแก้ว และร้อยกรอง โดยทรงใช้นามปากกาว่า **“น.ม.ส.”** ซึ่งผลงานนิพนธ์ของพระองค์ท่าน ได้แก่เรื่อง พระนลคำฉันท์ นิทานเวตาล กนกนคร และสามกรุง เป็นต้น

ด้านการสหกรณ์ ทรงได้นำเอาวิชาการสหกรณ์มาใช้ในการแก้ไขปัญหาหนี้สินของเกษตรกร ทรงศึกษาวิธีการสหกรณ์ทั้งในทวีปยุโรป อเมริกา และเอเชีย และทรงคัดเลือกสหกรณ์เครดิตแบบ **ไรฟ์ไฟเซิน** ซึ่งเป็นแบบที่เหมาะสมกับสภาพของกลสิกร และสภาพการณ์ทางเศรษฐกิจของ ประเทศไทย ทรงได้รับการแต่งตั้งเป็นนายทะเบียน

สหกรณ์ และได้จดทะเบียนสหกรณ์แห่งแรกขึ้น คือ สหกรณ์ประเภท **สหกรณ์หาทุน** เมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2459 ชื่อว่า **สหกรณ์วัดจันทร์ไม่จำกัดสินใช้** ซึ่งถือเป็นกำเนิดสหกรณ์ขึ้นในประเทศไทย

นับตั้งแต่นั้นมา การจัดตั้งสหกรณ์ได้ขยายเพิ่มขึ้นโดยลำดับ จนเมื่อวันที่ 19 พฤษภาคม 2471 จึงได้มีพระราชบัญญัติสหกรณ์ขึ้น เพื่อใช้เป็นกฎหมายคุ้มครองสหกรณ์ โดยเฉพาะ กิจการสหกรณ์ได้เจริญก้าวหน้าตามลำดับ และได้แพร่ขยายไปทั่วประเทศ จนพระองค์ท่านได้รับการยกย่องให้เป็น **“พระบิดาแห่งการสหกรณ์ไทย”** ด้วยพระปรีชาสามารถ ที่ทรงมีคุณูปการต่อระบบสหกรณ์ในประเทศไทย ส่งผลให้เกษตรกร และสมาชิกสหกรณ์ พ้นจากภาวะหนี้สิน มีทุนในการประกอบอาชีพ มีความเป็นอยู่ดีขึ้น ก่อให้เกิดผลดีต่อการพัฒนาประเทศไทย สิ่งเหล่านี้แสดงให้เห็นถึงพระเกียรติคุณอันยิ่งใหญ่ ที่ควรค่าต่อการน้อมรำลึกถึง

ในโอกาสนี้ ที่ขบวนการสหกรณ์ได้พร้อมใจกันจัดสร้างพระอนุสาวรีย์ พระบิดาแห่งการสหกรณ์ไทย บริเวณหน้าคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ เพื่อระลึกถึงพระกรุณาธิคุณที่มีต่อการสหกรณ์ไทย ดังนั้น ข้าพเจ้าขอเชิญชวนทุกท่าน ตั้งจิตระลึกถึงพระกรุณาธิคุณของ **“พระบิดาแห่งการสหกรณ์ไทย”** และตั้งปณิธานว่า จะธำรงไว้ซึ่งความสมัครสมานสามัคคี ร่วมใจกันบริหารงานสหกรณ์ด้วยความซื่อสัตย์ โปร่งใส เสียสละ อุดหนุน เพื่อพัฒนาให้สหกรณ์เจริญรุ่งเรืองสืบไป.

.....